

Ministerstvo
pro místní rozvoj

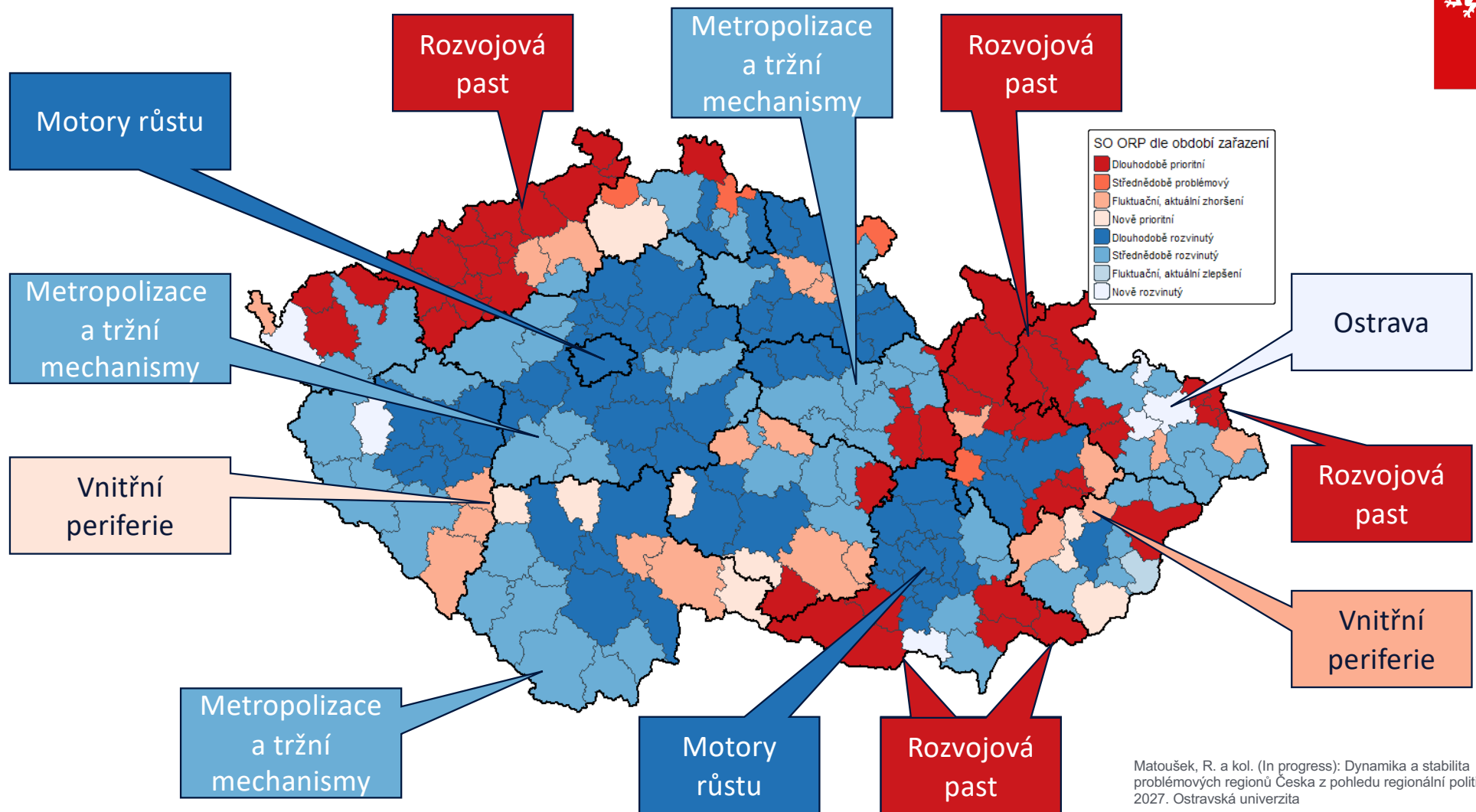

Veřejné výdaje v regionální politice – efektivita, dopady a příležitosti ke zlepšení

Alexandre Reznikow

MMR

2. celostátní konference HSOÚ - Česká Třebová
23/04/2026

Matoušek, R. a kol. (In progress): Dynamika a stabilita problémových regionů Česka z pohledu regionální politiky 1992 - 2027. Ostravská univerzita

Regionální politika v kontextu všech veřejných (investičních) výdajů

Explicitní regionální politika

- Programy a politiky explicitně zaměřené na **podporu konvergence** slabších regionů
- Především programy MMR, část Fondů EU (např. podpora SVL)
- V období 2014-2023 cca **16 mld. Kč** investičních výdajů z národních zdrojů
- Všechny tyto programy jsou zahrnuty do Akčních plánů SRR (AP SRR)

Ostatní veřejné politiky

- Programy a politiky plnící **sektorové cíle, příp. jiné národní cíle**
- Některé mají významný **vliv / dopad** na konvergenci či divergenci regionů
- Některé **integrují územní cíle** (tzv. implicitní regionální politika), část z nich je zahrnuta do AP SRR
- V období 2014-2023 cca **1,2 bilionů Kč** investičních výdajů z národních a evropských zdrojů (vč. velké dopravy)

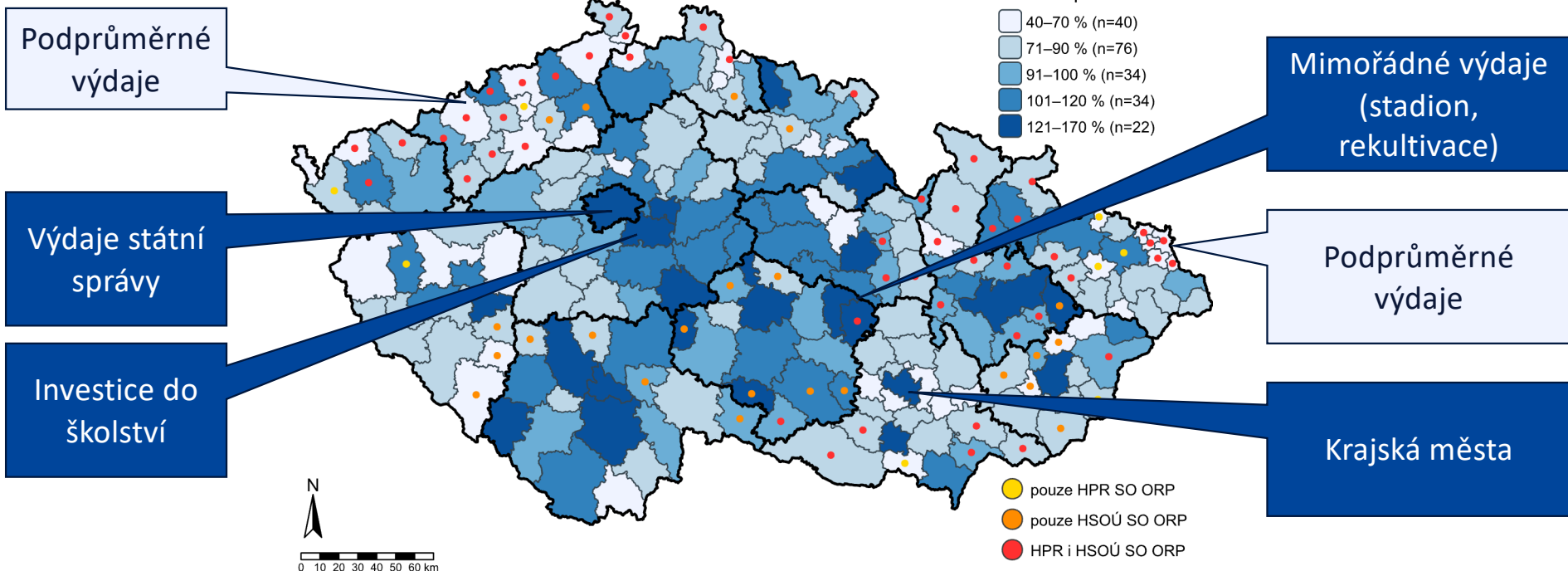
Nižší intenzita výdajů v zaostávajících regionech (2014-2023)

Celkové investiční výdaje na obyvatele v Kč a vztah (v %) k průměru ČR 2014–2023
566 mld. Kč celkem, 51 966 Kč na obyvatele ČR = 100 %

Procent průměru ČR

- 40–70 % (n=40)
- 71–90 % (n=76)
- 91–100 % (n=34)
- 101–120 % (n=34)
- 121–170 % (n=22)

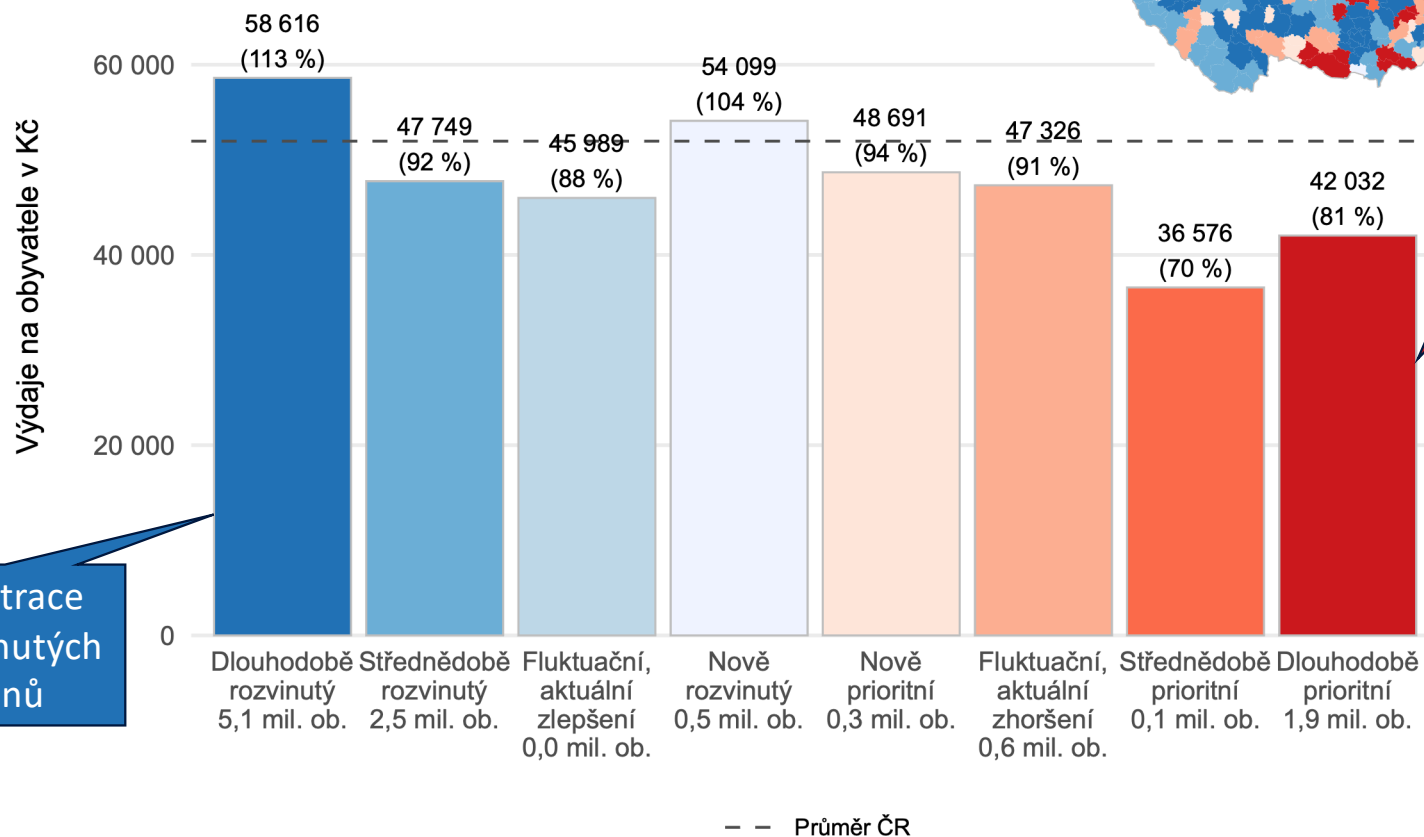
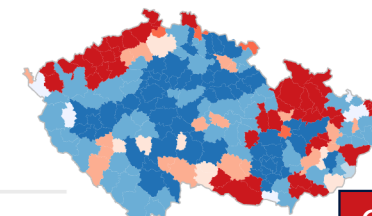
- pouze HPR SO ORP
- pouze HSOÚ SO ORP
- HPR i HSOÚ SO ORP

Celkové investiční výdaje na obyvatele v Kč a vztah (v %) k průměru ČR 2014–2023

566 mld. Kč celkem, 51 966 Kč na obyvatele ČR = 100 %

Dle období zařazení SO ORP mezi prioritní regiony 1992–2027 (Matoušek)

Koncentrace
do rozvinutých
regionů

O čtvrtinu nižší
intenzita
výdajů

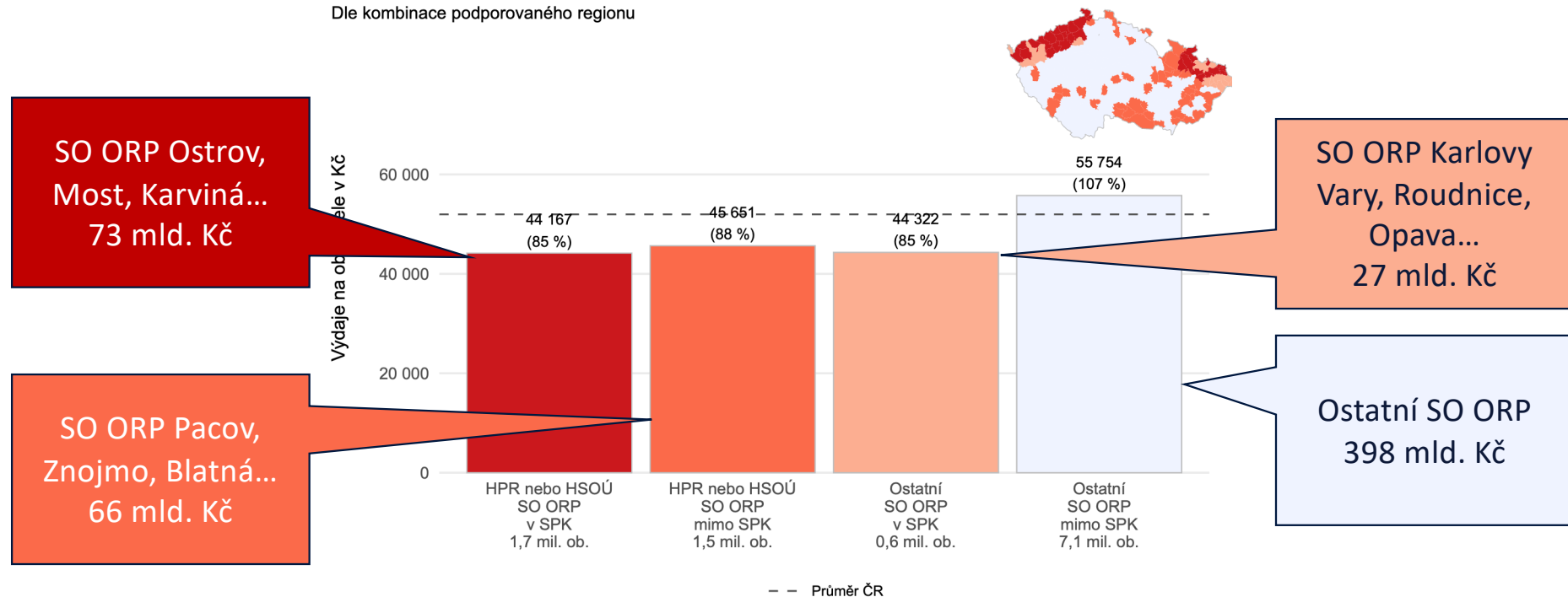

Nižší intenzita výdajů v zaostávajících regionech

Celkové investiční výdaje na obyvatele v Kč a vztah (v %) k průměru ČR 2014–2023

566 mld. Kč celkem, 51 966 Kč na obyvatele ČR = 100 %

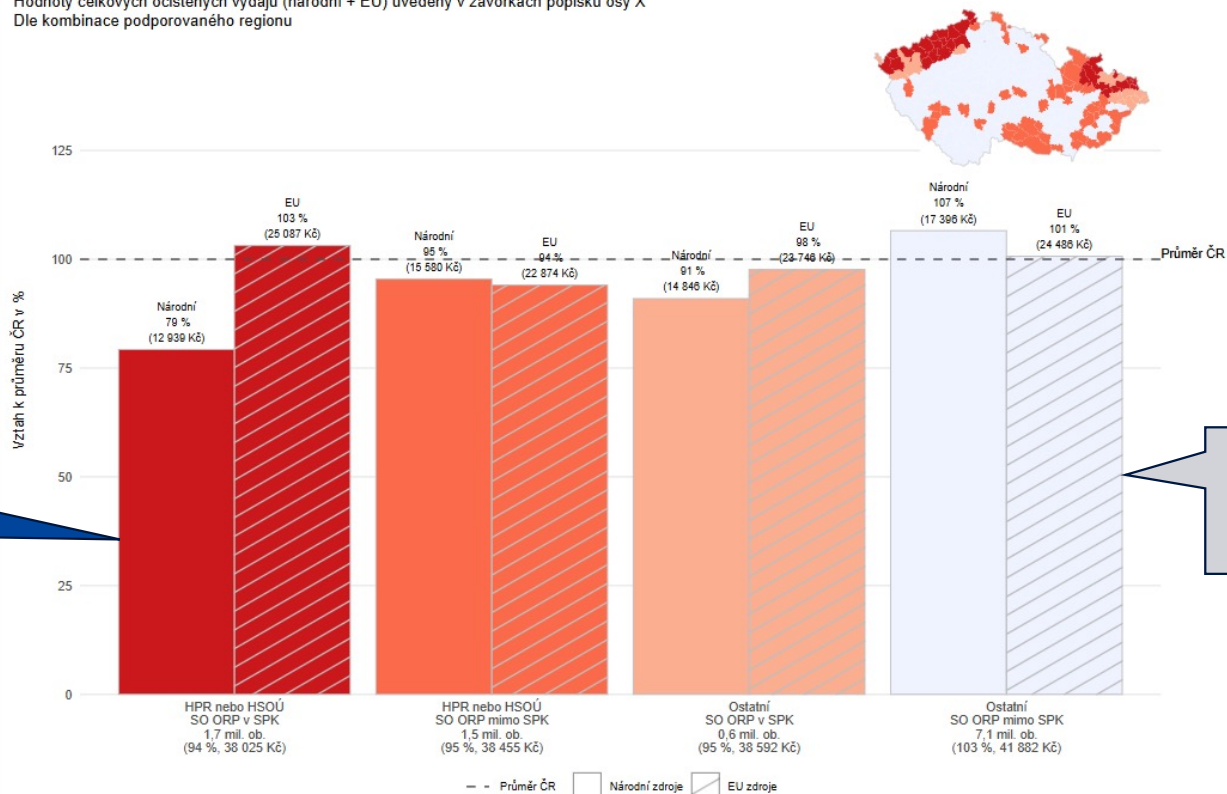
Dle kombinace podporovaného regionu

Územní komplementarita národních a evropských výdajů – prioritní regiony

Očištěné investiční národní a EU výdaje na obyvatele v Kč a vztah (v %) k průměru ČR 2014–2023
Hodnoty celkových očištěných výdajů (národní + EU) uvedeny v závorkách popisků osy X
Dle kombinace podporovaného regionu

Heterogenní
územní rozložení
národních zdrojů

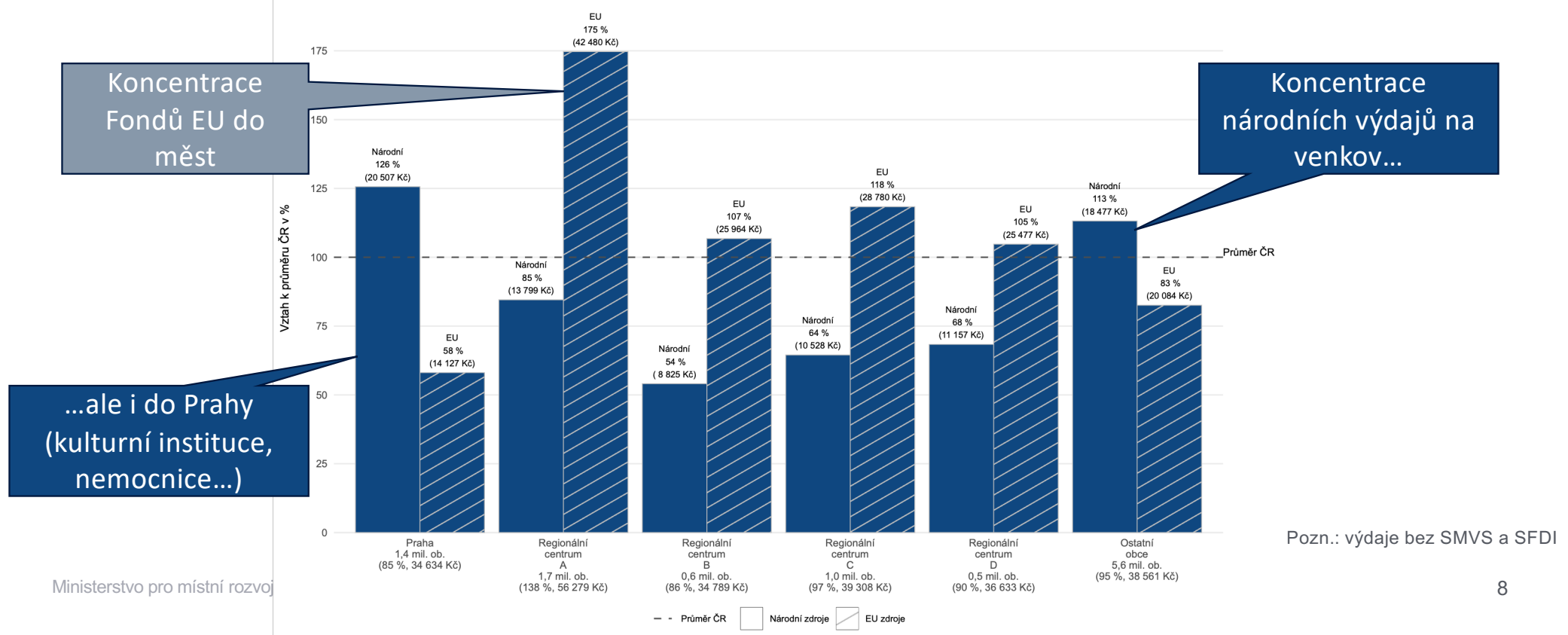
Plošnější územní
rozložení evropských
zdrojů

Pozn.: výdaje bez SMVS a SFDI

Územní komplementarita národních a evropských výdajů – sídelní hierarchie

Očištěné investiční národní a EU výdaje na obyvatele v Kč a vztah (v %) k průměru ČR 2014–2023
Hodnoty celkových očištěných výdajů (národní + EU) uvedeny v závorkách popisků osy X
Dle regionálního centra (SRR 21–27)

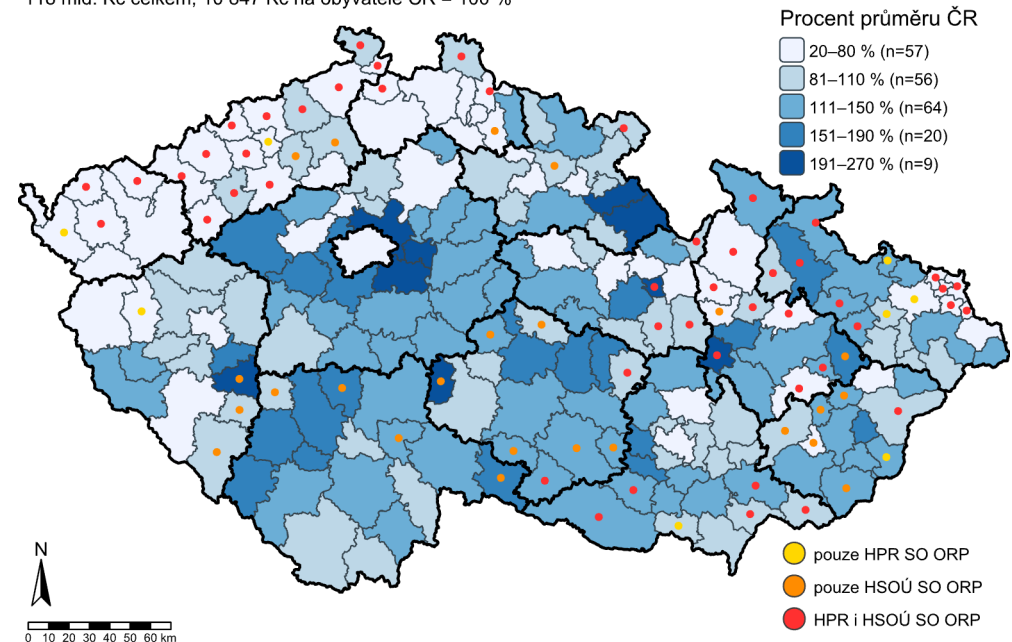

Územní rozložení národních výdajů na realizaci SRR (AP SRR = 118 mld. Kč)

- 82 mld. Kč (69 %) výdajů realizované mimo podporované regiony - **12 tis. Kč / obyvatele**
- 36 mld. Kč (31 %) výdajů realizované v podporovaných regionech – **9,6 tis. Kč / obyvatele**
- Statisticky významná souvislost s:
 - Pozitivní: nominální příjem na obyvatele ORP
 - Pozitivní: obec mimo území podporovaného regionu
 - Negativní: obec na území strukturálně postiženého kraje a zároveň HSOÚ (do roku 2021 HPR)

Investice na realizaci AP SRR na obyvatele v Kč a vztah (v %) k průměru ČR 2014–2023
118 mld. Kč celkem, 10 847 Kč na obyvatele ČR = 100 %

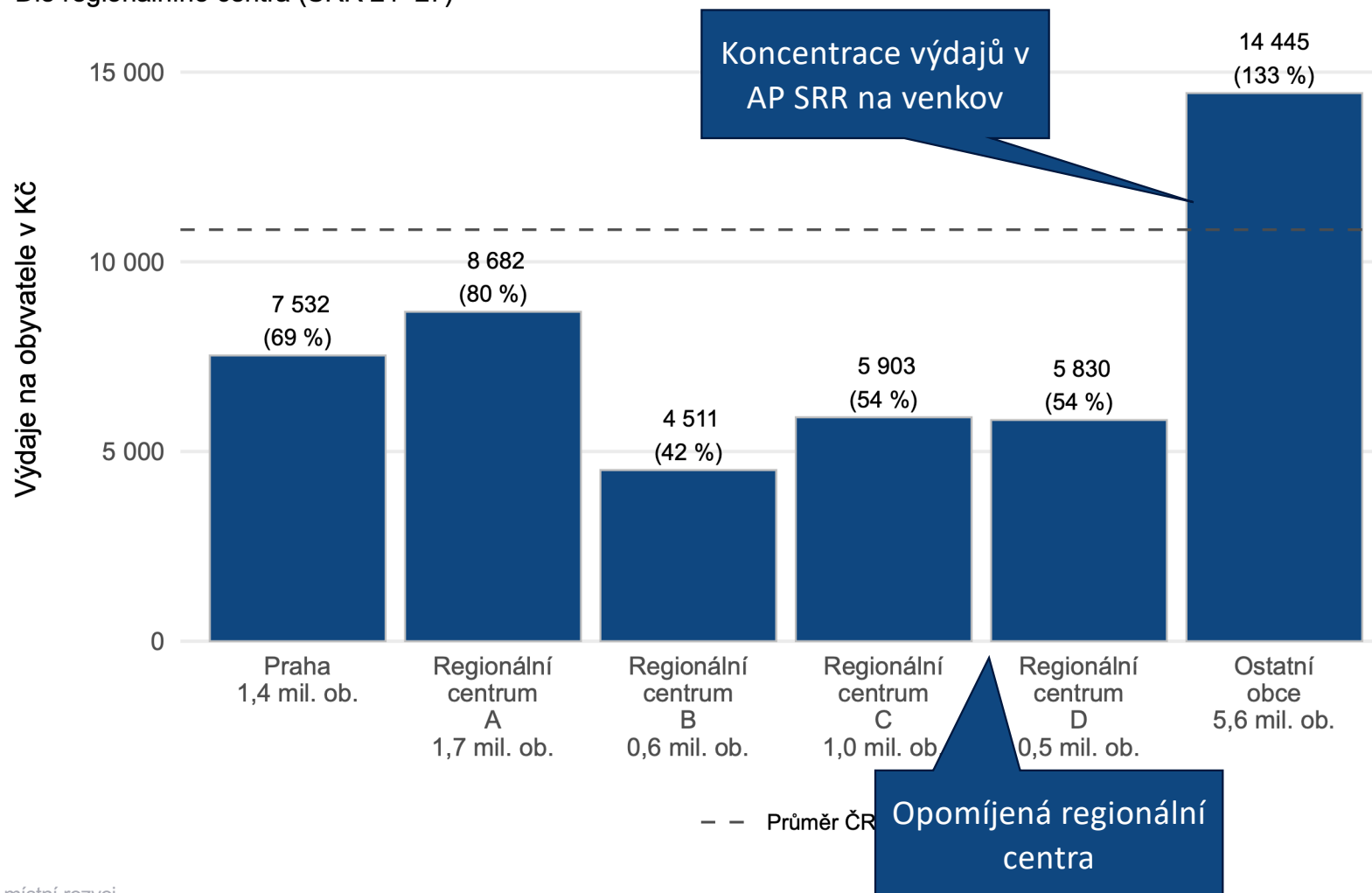

Investice na realizaci AP SRR na obyvatele v KČ a vztah (v %) k průměru ČR 2014–2023

118 mld. Kč celkem, 10 847 Kč na obyvatele ČR = 100 %

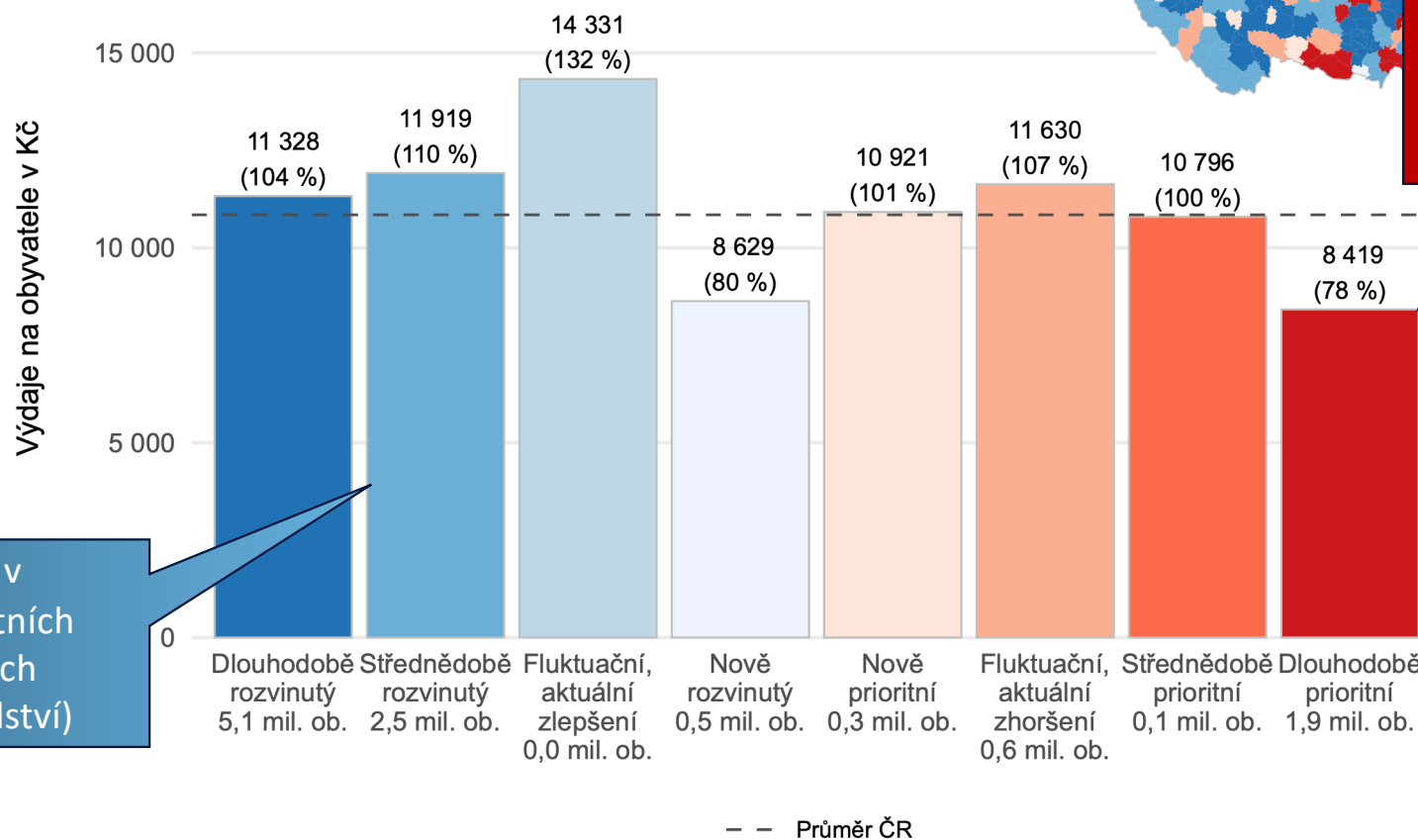
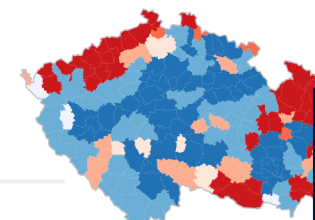
Dle regionálního centra (SRR 21–27)

Investice na realizaci AP SRR na obyvatele v KČ a vztah (v %) k průměru ČR 2014–2023

118 mld. Kč celkem, 10 847 Kč na obyvatele ČR = 100 %

Dle období zařazení SO ORP mezi prioritní regiony 1992–2027 (Matoušek)

Nižší intenzita výdajů ve strukturálně zaostávajících regionech

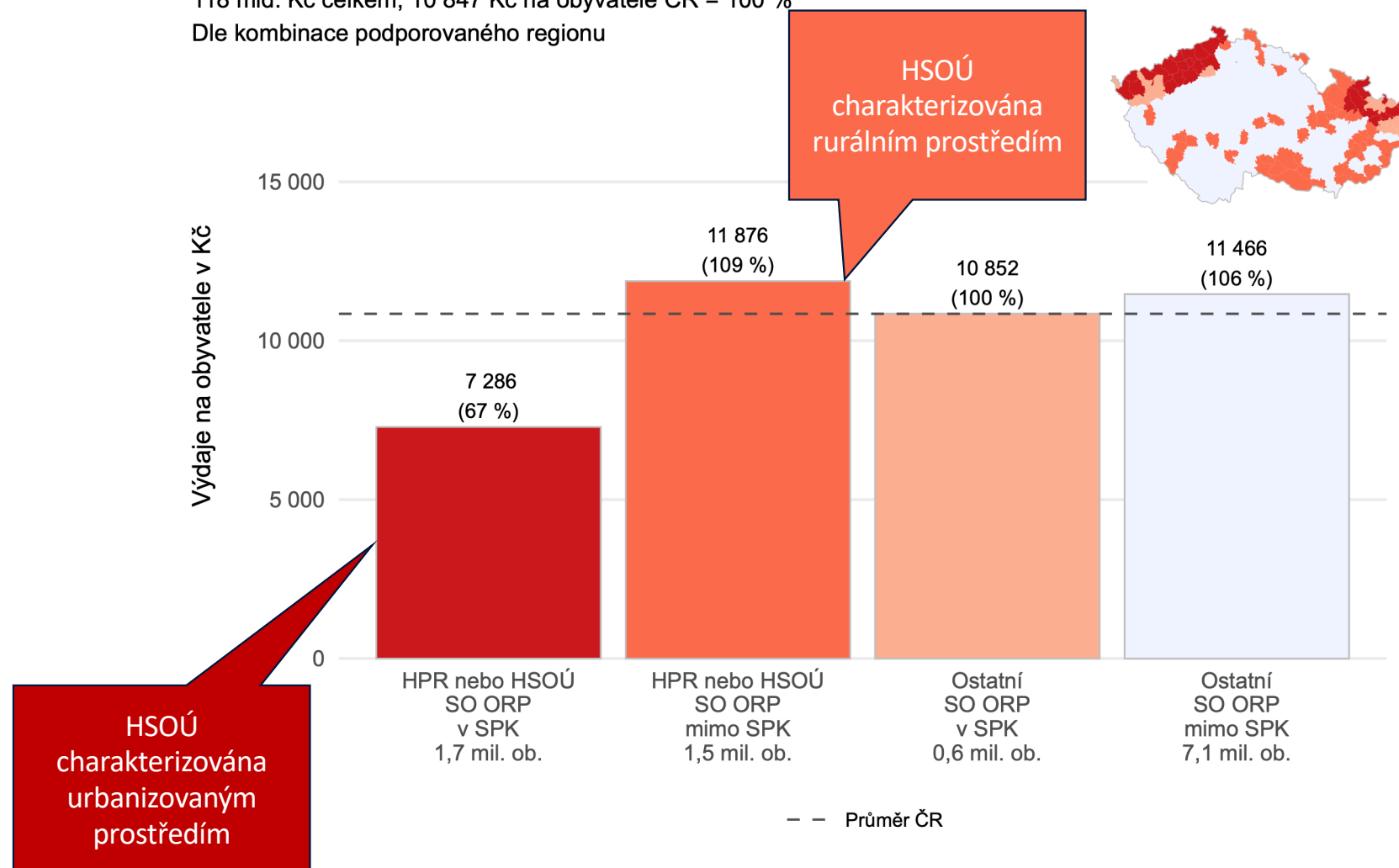
Výdaje v metropolitních prstencích (zejm. školství)

Investice na realizaci AP SRR na obyvatele v Kč a vztah (v %) k průměru ČR 2014–2023

118 mld. Kč celkem, 10 847 Kč na obyvatele ČR = 100 %

Dle kombinace podporovaného regionu

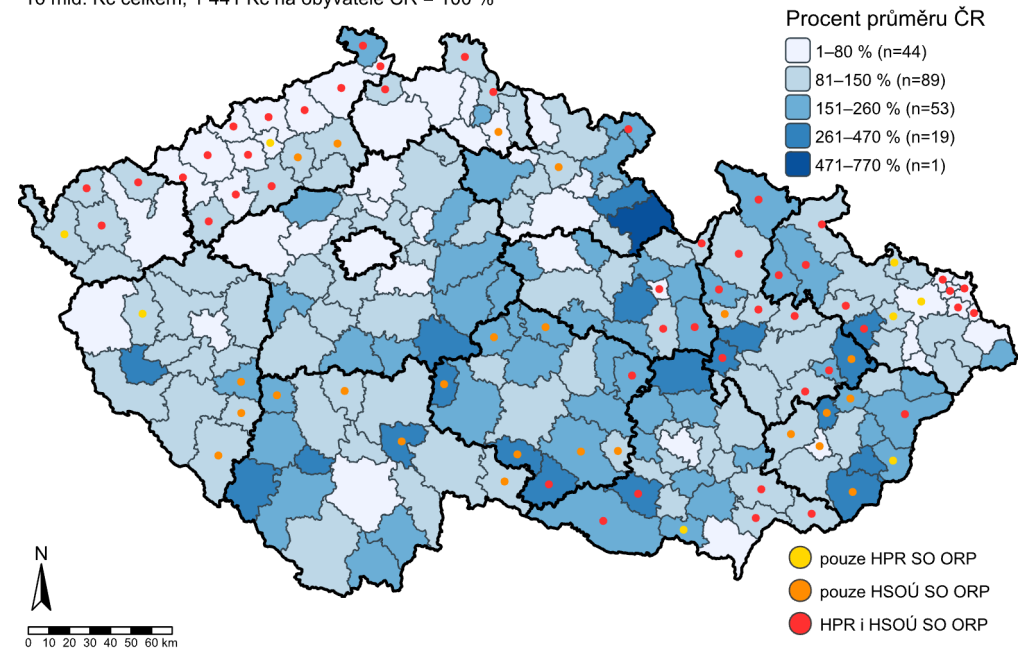

Územní rozložení výdajů na explicitní regionální politiku (16 mld. Kč)

- 9,5 mld. Kč (61 %) výdajů realizované mimo podporované regiony – **1,3 tis. Kč / obyvatele**
- 6 mld. Kč (39 %) výdajů realizované v podporovaných regionech – **1,6 tis. Kč / obyvatele**
 - Z toho: **HSOÚ mimo uhelné kraje** – 2,4 tis. Kč / obyvatele
 - Z toho: **HSOÚ na území uhelných krajů** – 900 Kč / obyvatele
- Statisticky významná souvislost s:
 - Nevýznamná: nominální příjem na obyvatele
 - **Pozitivní: HSOÚ mimo území strukturálně postiženého kraje**
 - **Negativní: HSOÚ na území strukturálně postiženého kraje**

Investice na explicitní regionální politiku na obyvatele v Kč a vztah (v %) k průměru ČR 2014–2023
16 mld. Kč celkem, 1 441 Kč na obyvatele ČR = 100 %

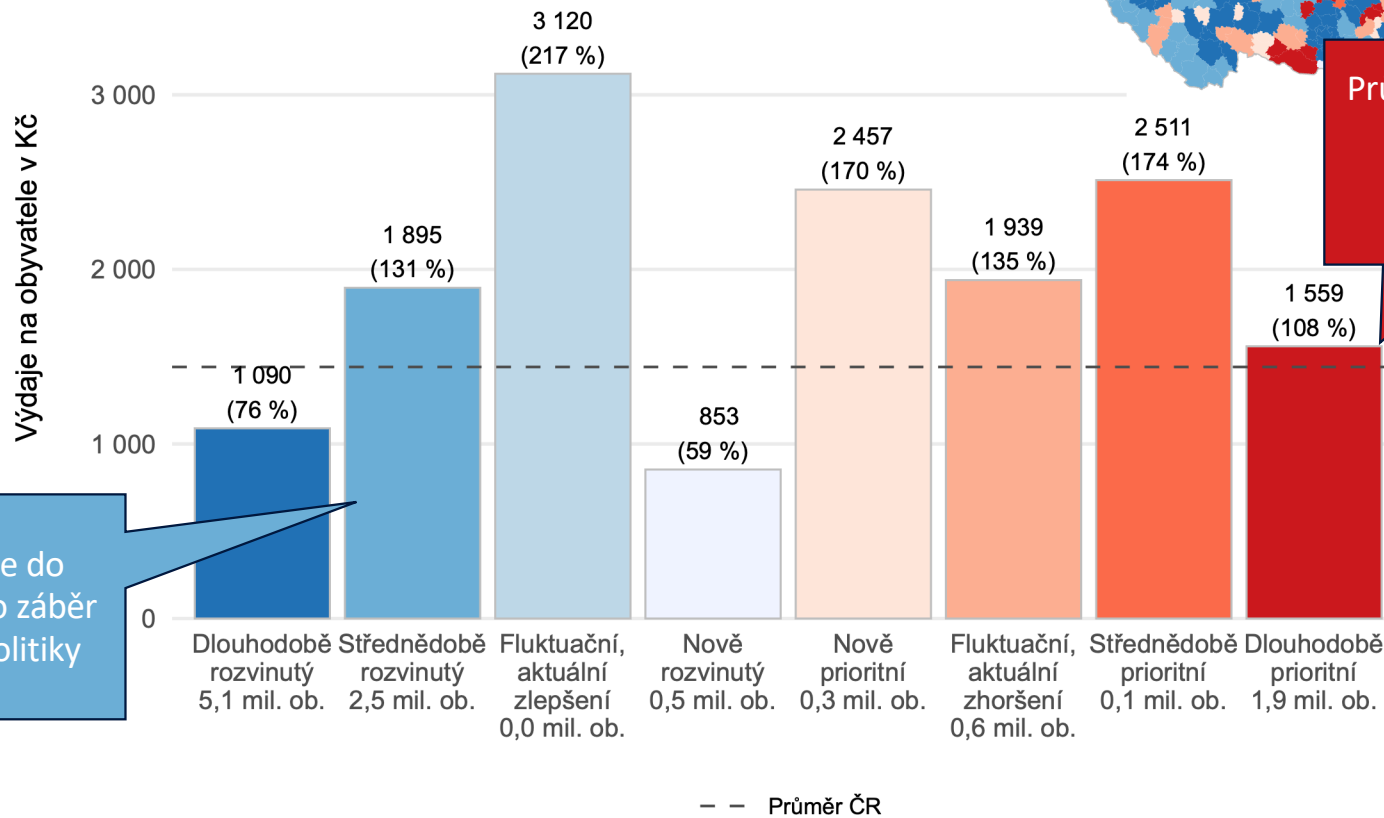
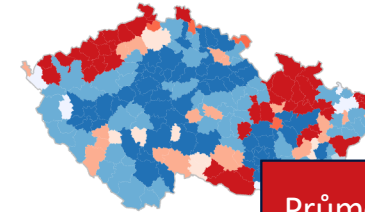

Investice na explicitní regionální politiku na obyvatele v Kč a vztah (v %) k průměru ČR 2014–2023

16 mld. Kč celkem, 1 441 Kč na obyvatele ČR = 100 %

Dle období zařazení SO ORP mezi prioritní regiony 1992–2027 (Matoušek)

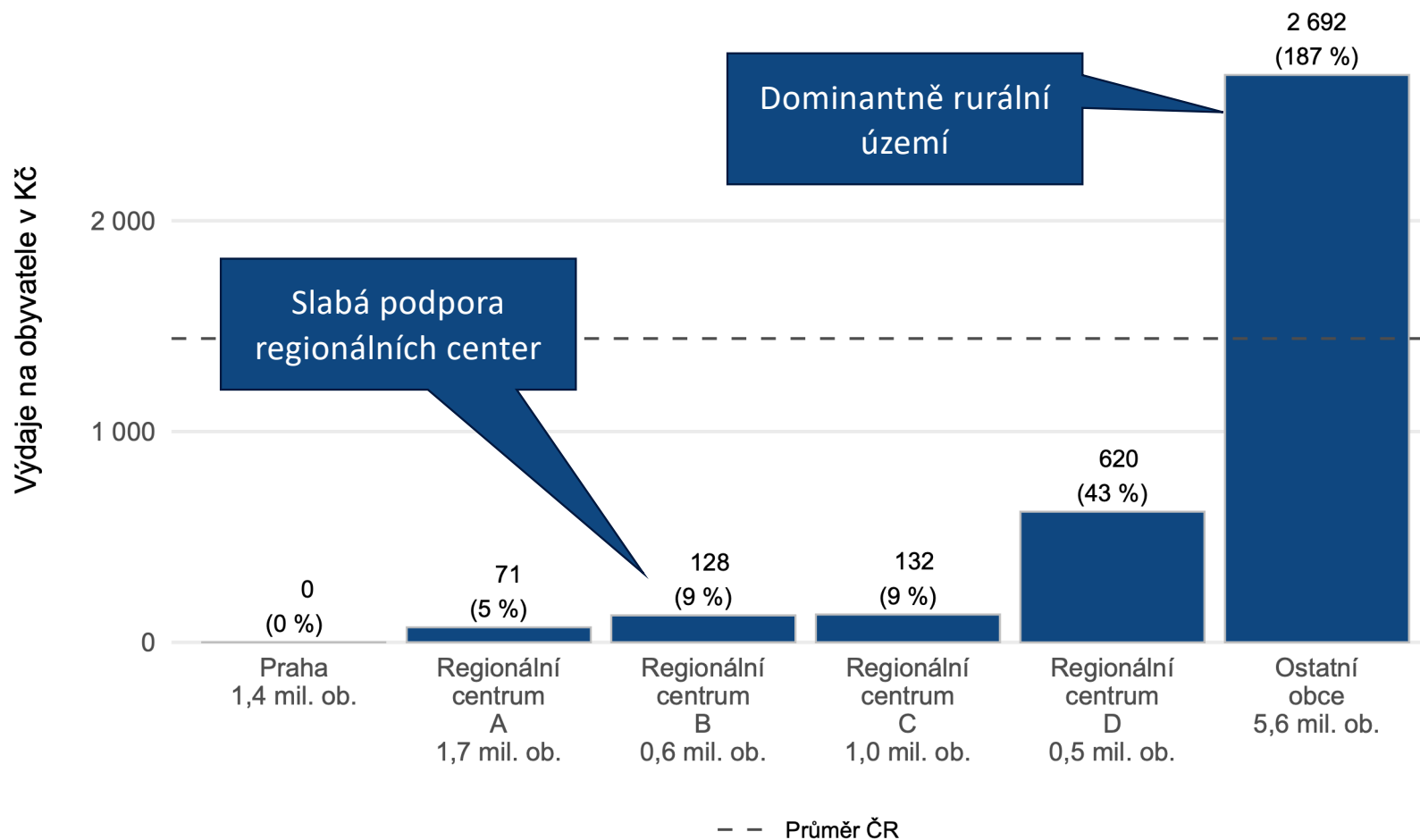
Průměrná intenzita v dlouhodobě podporovaných regionech

Koncentrace do regionů mimo záběr regionální politiky

Investice na explicitní regionální politiku na obyvatele v KČ a vztah (v %) k průměru ČR 2014–2023

16 mld. Kč celkem, 1 441 Kč na obyvatele ČR = 100 %

Dle regionálního centra (SRR 21–27)

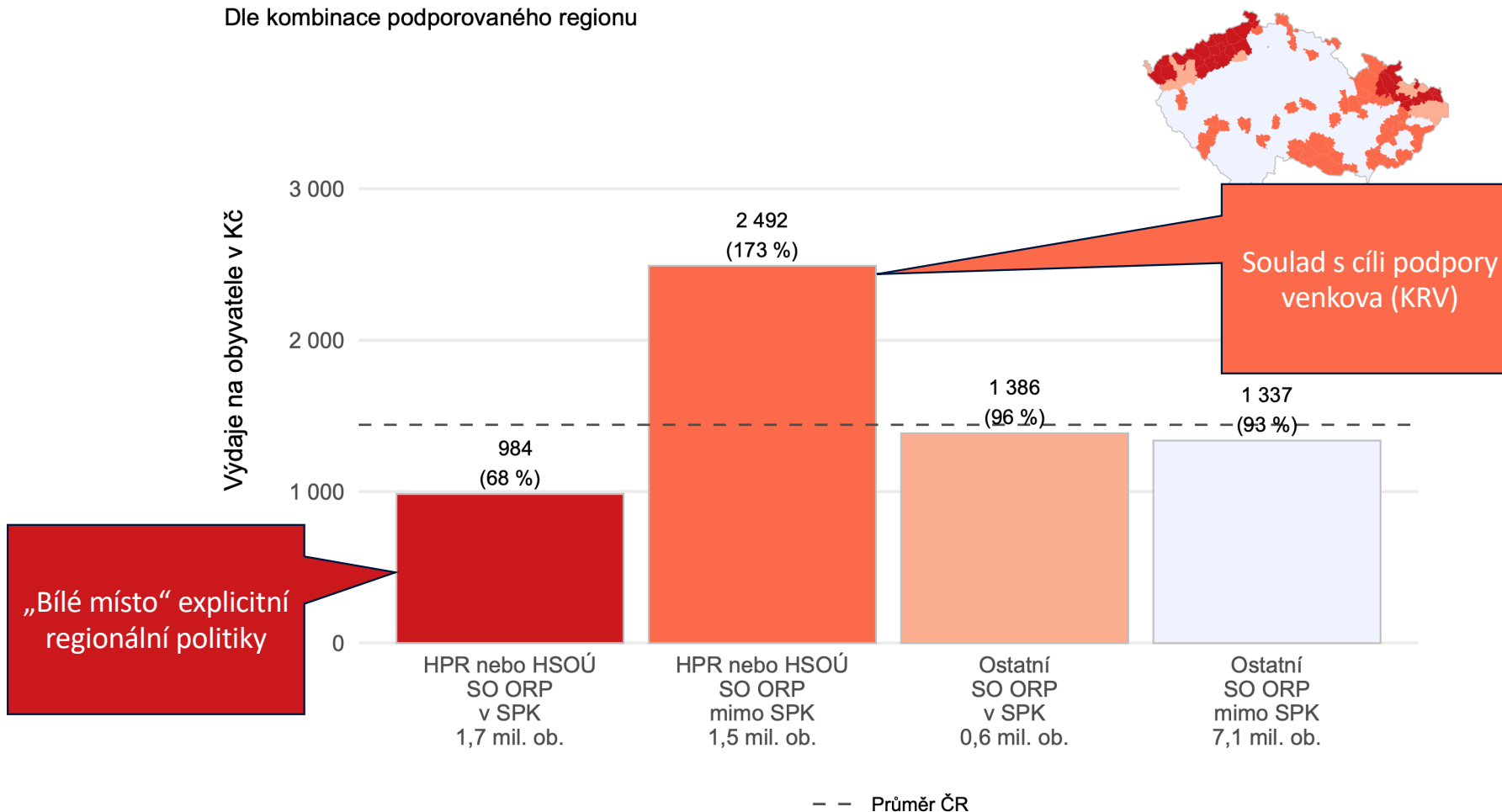

Investice na explicitní regionální politiku na obyvatele v Kč a vztah (v %) k průměru ČR 2014–2023

16 mld. Kč celkem, 1 441 Kč na obyvatele ČR = 100 %

Dle kombinace podporovaného regionu

Závěr

- Přes 20 let **podporujeme konvergenci regionů** (zákon 248/2000, kohezní cíle EU, SRR). Ke konvergenci bezpochybně došlo na národní úrovni. Celý národ konverguje, **ale přetrvávají meziregionální rozdíly**.
- Hlavní nástroj regionální politiky (SRR a akční plány) **nebyl účelným a efektivním nástrojem** z hlediska koncentrace investic do státu k podpoře vymezených regionů.
- Implicitně (možná i nevědomě) realizujeme spíše **strategickou regionální politiku – podpora motorů růstu**.

Tyto regiony ovšem také přispívají nejvíce do veřejných rozpočtů skrz výběr daní
Ale nedochází k decentralizaci růstu a difuzi do ekonomicky slabších regionů

Implikace pro budoucí nastavení podpory HSOÚ

- Vedle intenzity výdajů je potřeba rozlišit **typy výdajů**
 - *přirozené* rozložení nemusí vždy být v souladu s cíli regionální politiky
 - různé výdaje mají heterogenní dopady na konvergenci či divergenci regionů
- **Dvourychlostní HSOÚ?**
 - urbanizované regiony v strukturálně postižených krajích mají mnohdy jiné potřeby než dominantně rurální HSOÚ mimo ně
 - zvýhodnění menších obcí může být v rozporu s cílem podporovat HSOÚ v uhelných krajích
- **Nestačí cílit pouze „na papíře“**
 - bonifikace samo o sobě **nezaručuje** realizaci investic v cílových regionech

Ministerstvo
pro místní rozvoj

**Děkuji
za pozornost**

Alexandre Reznikow

alexandre.reznikow@mmr.gov.cz